

znati samo govornik jer samo govornik zna misli li općenito na lijek protiv bolova ili na određenu vrstu lijeka. Naime, razlika je tek u tom što je *aspirin* poopćeno vlastito ime i odnosi se na bilo koji lijek protiv bolova, a *Aspirin* je ime točno određenoga lijeka, primjerice *Bayerov Aspirin*[®]. Ta je značenjska razlika izrečena pravopisnim pravilom, ali tek kad je značenje razgraničeno.

Hotel je opća imenica koja znači, kako nam kaže rječnik, *ugostiteljski objekt za boravak i prehranu putnika i turista*. Piše se malim početnim slovom jer je opća imenica. Ako uz hotel dolazi i ime toga hotela, ime mu se piše velikim početnim slovom *hotel Osijek*, *hotel Central*, *hotel Laguna*, *hotel Kempinski*. Pijemo kavu u *hotelu Osijek*, na terasi *hotela Osijek*, u *hotelu Central* odsjedamo, *hotel Kempinski* jedan je od najotmjelijih hotela. Ako je *hotel* prva riječ u nazivu tvrtke, tada ga pišemo velikim početnim slovom – zaposlena je u *Hotelu Osijek*, *Hoteli Kempinski* uspješno posluju, *Hotel Central* traži novo osoblje, *Hotel Laguna* ima novog direktora. Pisanje velikoga početnoga slova u imenice *hotel* ovisi o tom što znači – znači li samo građevinu koja je ugostiteljski objekt, piše se malim početnim slovom. Znači li tvrtku, piše se velikim početnim slovom ako je prva riječ u nazivu tvrtke. Ako nije prva riječ, piše se malim *Kempinski hoteli*

ili *Arcotel hotel* prema pravilu da se u nazivima tvrdaka velikim početnim slovom piše prva riječ (pa tako *Hotel Osijek*), a od ostalih samo vlastito ime (pa tako *Arcotel hotel Zagreb*).

Pravopis uglavnom ne mora biti oslonjen na jezične zakonitosti i jezični sustav. Pravopis je skup pravila o tome kako u pismu bilježimo taj jezični sustav koji je zadan izvan pravopisa. Naravno, pravopis mora unutar svojih pravila biti sustavan jer je inače teško naučiv. Naime, nema u jeziku sustava i zakonitosti koji bi određivao zašto se *Osijek* piše velikim, a ne malim početnim slovom i zašto se *ljubav* piše malim slovom, a ne velikim. Mi, korisnici pravopisa prihvatili smo takav dogovor i vlastita imena pišemo velikim početnim slovom, a opće imenice malim. Posve je drugo što valja dobro znati što je vlastito ime, a što opća imenica – i to nije pravopisno pitanje – a tako se često žalimo da nam pravopis ne valja ako smo u dvojbi kako napisati koju riječ jer nismo sigurni je li vlastito ime ili nije. Ne budimo uvijek ljutiti na pravopis kada smo nesigurni u pisanju velikoga slova, nije veliko slovo baš uvijek samo pravopisno pitanje.


Sanda Ham

sham@ffos.hr

<https://doi.org/10.22210/jezik.2022.69.28>

OSVRTI

USVAJATI HRVATSKI IGROM

 Jednostavna mrežna pogađalica velškoga razvojnoga programera (softwareaša) Joshua Wardlea *Wordle* „osvojila“ je ljubitelje mrežnih jezičnih iza-zova ove zime. Temeljena na klasičnoj igri na papiru (kako bi govornici engleskoga spretno

dometnuli *pen-and-paper game*) i prenesena u bespuća svemrežja, ubrzo je „postala viralna“, kako se to danas uobičava kazati, „iskačući“ po društvenim mrežama, mrežnim portalima, u objavama, komentarima, pa i osobnim porukama. Objavljeni su i informatički pokušaji iznašaća algoritma za pogađanje zadane riječi iz prve (<https://arxiv>.

org/abs/2202.00557, 1. veljače, 2022.), kao i cijeli niz novinskih članaka sa savjetima i najboljim igračkim strategijama.

Zagrebačka jezična škola „Školica“, za učenje hrvatskoga kao inoga jezika, objavila je i pogađalicu u hrvatskomu obliku, imena *Crodle* (<https://www.learncroatian.eu/crodle>), pridruživši tako i hrvatski među više od četrdeset dostupnih jezika.

Pogađalica je vrlo jednostavna: cilj je u pet pokušaja, po mogućnost i manje, pogoditi zadanu peteroslovnu riječ. Sama jednostavnost igre, lako rukovanje igračkim sučeljem, ali i dopadljivost naizgled jednostavna izazova zasigurno su pridonijeli velikoj popularnosti pogađalice, uslijed koje su za nju poznate novine *New York Times* „odriješile kesu“ za navodno višestrukoznamenasti iznos. Uporaba takvih i sličnih zagonetki *in papyro* (Rita Buchoff, 1996., *Riddles: Fun with language across the curriculum*, The

Reading Teacher, god. 49., br. 8., str. 666.), ali i *in silico*, kao i igrifikacija samih rječnika ili jezičnih alata (Josip Mihaljević, 2020., *Igrifikacija Hrvatskoga mrežnog rječnika – Mrežnika*, *Rasprave*, god. 46., br. 2., str. 871.) pokazala se korisnom u učenju jezika, posebno kao stranoga. Dolaskom novih naraštaja učenika hrvatskoga jezika, odraslih i odgojenih u mrežnom, interaktivnom okruženju, (u)mrež(e)ne igre mogle bi se pokazati poticajnim za usvajanje novih riječi, ali i općih jezičnih zakonitosti hrvatskoga jezika. I to ne samo u stranih, nego i u domaćih govornika, nazorovski „rođenih na morskome pragu tvojih vrata“, kako bi ga što bolje, pa i kroz igru, „polako, uz trud usvojili“. Zašto ne i *Crodleom*?

Dominik Tomić

dominiktomichr@gmail.com

VIJESTI

Komemoracija Stjepanu Babiću. U HAZU u Zagrebu održana je 24. listopada komemoraciju Stjepanu Babiću – Komemorativni sastanak u spomen akademiku Stjepanu Babiću. U HAZU je običaj da se preminulim akademikima komemorira godinu dana poslije smrti, Stjepan Babić preminuo je lani u 96. godini života (rođen je 1925. u Oriovcu, preminuo 2021. u Zagrebu). Uvodno slovo održao je Ranko Matasović, a govore su o životu i djelu S. Babića održali Mislav Ježić, Sanda Ham i Mario Grčević. (Govor Sande Ham pročitao je Stjepan Damjanović.)

Znanstveni skup o Nikoli Andriću. U Zagrebu, Vukovaru i Pečuhu održan je Znanstveni skup o Nikoli Andriću. Organizator je skupa Fakultet hrvatskih studija Sveučilišta u Zagrebu, a pokrovitelj HAZU.

Riječ je o 19. znanstvenom skupu u nizu Hrvatski književni povjesničari, a predsjednik je Organizacijskoga odbora svih 19 skupova, pa tako i ovoga, Tihomil Maštrović. Skup je obljetnički – ove je godine 80. obljetnica Andrićeve smrti (rođen je 1867. u Vukovaru, preminuo 1942. u Zagrebu). Na skupu su sudjelovali ugledni hrvatski znanstvenici koji su Andrićevu djelu pristupili s kulturnoga, političkoga, književnoga, teatrološkoga i jezikoslovnoga gledišta. Nikola Andrić bit će zanimljiv čitateljima Jezika ponajprije zbog svoje jezikoslovne djelatnosti. Poznat je njegov *Branik jezika hrvatskoga* (Zagreb, 1911.) u kojem se suprotstavlja brojnim srbizmima koji ulaze u hrvatski jezik, a rječnik Šta je šta, *Stvarni hrvatski rječnik u slikama* (Zagreb, 1938.) napisao je u saautorstvu s Isom